

Piotr Ernst

Hieronim i Adam Szantruczek – zasługi dla międzyrzeckiego lecznictwa

---

Acta Medicorum Polonorum 4, 92-99

2014

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

Hieronim i Adam Szantruczek – zasługi dla międzyrzeckiego leczenia

Hieronim and Adam Szantruczek – the distinguished for health care in the town of Międzyrzecz

Piotr Ernst

Gorzów Wielkopolski

Streszczenie: Doktor Hieronim Szantruczek (1887-1965) ukończył studia lekarskie w Krakowie. W czasie pierwszej wojny światowej uczestniczył w walkach II Brygady Legionów Polskich. Po wojnie był dyrektorem szpitali m.in. w Lwowie, Nowym Targu, Rzeszowie. Po zakończeniu drugiej wojny światowej przeniósł się do Międzyrzecza, gdzie organizował szpital, którym kierował do przejścia na emeryturę tzn. do końca marca 1961 roku. Doktor Adam Szantruczek (1927-1995) ukończył, podobnie jak ojciec, studia w Collegium Medicum Uniwersytetu Jagiellońskiego. Od 1 stycznia 1962 r. do 31 stycznia 1970 r. kierował międzyrzeckim szpitalem. Zarówno doktor Hieronim Szantruczek, jak i jego syn Adam zapisali się we wdzięcznej pamięci mieszkańców Międzyrzecza, nie tylko jako znakomici chirurdzy, ale też jako wybitni działacze społeczno-polityczni.

Summary: Dr. Hieronim Szantruczek (1887-1965) was a graduate in medicine from Krakow. During the First World War he took part in the battles of the Second Brigade of the Polish Legions. After the war he was the director of hospitals, inter alia, in Lviv, Nowy Targ, Rzeszow. After the Second World War he moved to the town of Międzyrzecz, where he organized the hospital. He was its director to the end of March 1961 when he went into retirement. Dr. Adam Szantruczek (1927-1995), graduated from medicine, like his father, in Krakow. From 1 January 1962 to 31 January 1970, he was the director of the municipal hospital in Międzyrzecz. Both Dr. Hieronim Szantruczek and his son Adam signed up in grateful memory of inhabitants of the town of Międzyrzecz, not only as excellent surgeons, but also as prominent political and social activists.

Słowa kluczowe: historia medycyny, biografie lekarzy, XX wiek, Międzyrzecz

Key words: history of medicine, doctor's biography, twentieth century, Międzyrzecz

Duże zasługi dla rozwoju leczenia na ziemi międzyrzeckiej położył doktor Hieronim Szantruczek, a także jego syn Adam, również lekarz. Rodzina Szantruczków pochodzi z Czech. W pierwszej połowie XIX w. niejaki Hieronim Szantruczek (syn Jana i Frantiski de domo Prohaska) założył browar w Zawadzie¹. Przedsięwzięcie

¹ T. Szantruczek, *Podmojsze Soplicowo nad Wiarem*. Saga Rodzinna 2009, s. 20.

zakończyło się spektakularnym sukcesem finansowym, a uzyskiwane z prowadzonej działalności profity były bardzo obiecujące. Cechy charakteru oraz uzyskana pozycja materialna, przyczyniły się do awansu towarzyskiego browarnika. Akceptacja i uznanie w oczach miejscowego ziemiaństwa umożliwiły właścicielowi browaru poślubienie wysoko urodzonej Anny Woycickiej. Niestety, znakomita passa w biznesie nie trwała długo. Mało udane inwestycje, a także upodobanie do wystawnego życia, stały się przyczyną finansowej katastrofy².

Syn Hieronima i Anny – Franciszek, przyjął posadę urzędnika kolejowego i ożenił się z Teresą Erlich. Małżeństwo doczekało się trójki dzieci: córki Jadwigi i syna Mariana, którzy zostali pedagogami, oraz syna Hieronima³. Hieronim Romuald Szantruczek urodził się 23 grudnia 1887 r. w Zawadzie koło Dębicy. W r. 1899 rozpoczął naukę w gimnazjum w Jarosławiu, a po jego ukończeniu kontynuował edukację w Krakowie, gdzie zdał egzamin dojrzałości. Następnie podjął studia na Uniwersytecie Jagiellońskim, które ukończył w r. 1913 z wynikiem celującym, uzyskując dyplom lekarza. W czasie studiów aktywnie uczestniczył w życiu społeczności akademickiej, będąc m.in. członkiem Związku Akademickiego⁴. Pracę zawodową rozpoczął specjalistyczną praktyką w zakresie chirurgii. Jego mentorami byli wybitni profesorowie: Kazimierz Kostanecki, Bronisław Kader i Maksymilian Rutkowski. Niestety, wybuch wojny w 1914 r. uniemożliwił ukończenie rozpoczętego stażu.

W czasie działań wojennych dr Szantruczek uczestniczył w walkach II Brygady Legionów Polskich, kierował oddziałem chirurgicznym Szpitala Legionowego w Kamieńsku, a zdobyte wówczas doświadczenie zostało uznane za wystarczające do zaliczenia praktyki chirurgicznej. Udział w działaniach zbrojnych dr Szantruczek przypłacił obrażeniami: z raną nogi trafił do majątku Pindelskich w Podmojskach nad rzeką Wiar⁵. Tam poznał Janinę, córkę miejscowego dziedzica. W dniu 15 czerwca 1918 r., w pobliskich Niżankowicach, obiecująca znajomość zakończyła się zawarciem związku małżeńskiego, który „miał okazać się jedynym udanym w podmojskiej rodzinie...”⁶. Po zakończeniu wojny, dr Hieronim Szantruczek przeniósł się do Lwowa, gdzie w klinice kierowanej przez prof. Tadeusza Ostrowskiego, kontynuował praktykę chirurgiczną kolejno jako asystent, sekundariusz, a w końcu prymariusz⁷. Postawa i zaangażowanie dra Szantruczka zyskały bardzo wysoką ocenę w oczach jego przełożonego, co okazało się świetną rekomendacją do objęcia samodzielnego stanowiska. W r. 1925 doktor przyjął posadę dyrektora szpitala w Brodach, gdzie do kręgu najbliższych jego znajomych należeli generał Władysław Anders, hrabia Tyszkiewicz i starosta Kaczkowski.

² *Ibidem*, s. 20.

³ *Ibidem*, s. 20.

⁴ <http://jbc.bj.uj.edu.pl/dlibra/plain-content?id=196938>, Nowa Reforma Numer Poranny, Kraków, niedziela 21 listopada 1909 r., s. 2., dostęp 22 grudnia 2013 r., godz. 21.08.

⁵ *Ibidem*, s. 21; Archiwum Międzyrzeckiego Szpitala, Spółka z o.o. (dalej AMSz), Akta osobowe Hieronima Szantruczka 1946-1961, sygn. B 50, Ankieta osobowa, niepaginowana.

⁶ T. Szantruczek, *op. cit.*, s. 4.

⁷ *Ibidem*, s. 18; T. Szantruczek, *Hieronim Szantruczek (1887-1965) Lekarz – Patriotą – Człowiek*, „Powiatowa” – lipiec 2011, s. 8.

W 1936 r. dr Hieronim Szantruczek przeprowadził się do Nowego Targu, gdzie również pełnił funkcję dyrektora szpitala⁸. Po przyjeździe na miejsce okazało się, że zadanie jakie przed nim postawiono było niezwykle trudne, gdyż stan techniczny obiektu był katastrofalny i praktycznie istniała konieczność budowy nowego szpitala⁹. Ostry klimat, niedogodności związane ze słabym ogrzaniem zajmowanego przez rodzinę Szantruczków mieszkania, ciężkie warunki pracy, które nie były rekompensowane nawet przez rozciągającą się przed oknami „wspaniałą panoramę Tatr”, spowodowały podjęcie przez rodzinę decyzji o wyjeździe z Nowego Targu¹⁰.

Jeszcze przed opuszczeniem miasta miało miejsce wydarzenie, które wprowadziło w stan konsternacji doktora Szantruczka, człowieka zanego i niezwyklej prawości. Do gabinetu przybyła rodzina, szukając pomocy dla schorowanego seniora rodu. Badanie wykazało konieczność zabiegu chirurgicznego. Po konsultacji rodzinnej padło pytanie o koszt operacji. Podana kwota spowodowała, że padło kolejne pytanie: „a ile by to kosztowało, co by z niej nie wyszedł?”¹¹

Na początku 1939 r. dr Hieronim Szantruczek został dyrektorem Szpitala Powstanieckiego w Rzeszowie, a także ordynatorem oddziału chirurgii. Szpital, który objął wymagał gruntownej przebudowy. Jednakże w obliczu zbliżającej się wojny, w sierpniu 1939 r. dr Szantruczek otrzymał przydział mobilizacyjny i powierzono mu prowadzenie szpitala polowego Armii Kraków¹². We wrześniu 1939 r. rodzina Szantruczków przedostała się ze Lwowa zajętego przez Armię Czerwoną, do majątku w Podmojskach, który w międzyczasie został rozgrabiony i zamieniony na ukraińską szkołę. Po opuszczeniu majątku rodzina jesienią trafiła znów do Lwowa, gdzie spotkała się z drem Hieronimem Szantruczkiem, który po rozwiązaniu jednostki pieszo przedostał się do miasta¹³.

W związku z pogłoskami na temat porozumienia radziecko-niemieckiego i, co za tym szło, możliwością wyjazdu do Generalnego Gubernatorstwa na podstawie przepustki, rodzina Szantruczków (w tym prawie stuletni teść) zdecydowała się stanąć przed specjalną, decydującą o możliwości powrotu, niemiecką komisją w Przemyślu. Jednak spotkała się tam z propozycją podpisania Volkslisty. Jako ludzie odważni, prawdziwi patrioci, narażając życie całej rodziny, Janina i Jan Szantruczkowie zgodnie odrzucili złożoną ofertę. W powrocie do Rzeszowa pomocy udzielił im oficer niemiecki. Niestety, lokal, który zajmowali wcześniej, zastali zdewastowany, dlatego też zamieszkali w suterenie willi poprzedniego dyrektora rzeszowskiego szpitala – doktora Romana Hinze, a nieco później w swym własnym trzypokojowym mieszkaniu¹⁴, przy ul. Sobieskiego 19. Jeszcze później, od marca 1941 r. zajmowali lokal przy ul. Breite-

⁸ AMSz, Akta osobowe Hieronima Szantruczka ..., Karta osobowa, bez paginy.

⁹ T. Szantruczek, *Podmojsce Sopicowoo...*, s. 22.

¹⁰ *Ibidem*, s. 22.

¹¹ *Ibidem*, s. 23, A. Zielonka, *Na międzyrzeckich tropach Eskulapa*, Międzyrzec 2009, s. 18.

¹² AMSz, Akta osobowe Hieronima Szantruczka ..., Karta osobowa; Życiorys, bez strony; T. Szantruczek, *Podmojsce Sopicowoo...*, s. 23.

¹³ T. Szantruczek, *Hieronim Szantruczek...*, s. 8.

¹⁴ T. Szantruczek, *Podmojsce Sopicowoo...*, s. 26.

strasse 30, należącej wcześniej do dra Emanuela Herza¹⁵. W 1943 r. jesienią rodzina została osiedlona w nowym mieszkaniu na poddaszu. W trakcie pobytu w Rzeszowie Szantruczowie byli świadkami dramatycznych wydarzeń związanych z niszczeniem przez Niemców zabytkowych bożnic i kirkutu, na którym miał powstać obóz dla ludności żydowskiej z Rzeszowa i okolicy¹⁶.

Dr Hieronim Szantruczek został kierownikiem oddziału ginekologicznego w rzeszowskim szpitalu. W dniu 2 sierpnia 1944 r. Rzeszów został zajęty przez Rosjan. W związku z nową socjalistyczną rzeczywistością, przyniesioną na radzieckich bagnietach, władze nie zaakceptowały dra Szantruczka, oficera legionowego, związanego w czasie wojny z Armią Krajową na stanowisku dyrektora rzeszowskiego szpitala i ogłosiły konkurs na dyrektora placówki. Trudne przeżycia wynikające z zaistniałej sytuacji w istotny sposób przyczyniły się do pogorszenia zdrowia dra Szantruczka, a w konsekwencji spowodowały konieczność hospitalizacji w szpitalu krakowskim¹⁷.

Doświadczenia, będące udziałem rodziny, ułatwiły podjęcie decyzji o wyjeździe. Doktor Hieronim Szantruczek z żoną Janiną, synami Adamem i Tadeuszem przeniósł się do Międzyrzecza, miasta położonego na tzw. Ziemiach Odzyskanych. Zadanie, jakie na niego czekało, było niezwykle trudne i odpowiedzialne, a polegać miało na jak najszybszym otwarciu placówki leczniczej, na czym bardzo zależało miejscowym władzom. Wpływ na decyzję o wyborze Międzyrzecza jako miejsca osiedlenia miały m.in. opisy okolic zawarte w listach znajomego leśnika Stanisława Dowhana¹⁸.

Dnia 20 września 1946 r. Hieronim Szantruczek został dyrektorem międzyrzeckiego szpitala, w którym równocześnie pełnił rolę ordynatora oddziału chirurgicznego¹⁹. Mimo wcześniejszych zapewnień władz o możliwości otrzymania mieszkania, rodzina Szantruczaków zmuszona była zamieszkać w prowizorycznych pomieszczeniach szpitalnych²⁰. Stan techniczny i wyposażenie szpitala miały wiele mankamentów, jednakże operatywność i zaangażowanie nowego dyrektora sprawiły, że sytuacja zaczęła się stopniowo poprawiać. Dzięki osobistej wyprawie do Warszawy, doktorowi Szantruczowskiemu udało się otrzymać przydział na aparat rentgenowski z UNRRY i co się z tym wiąże, w placówce można było rozpocząć diagnostykę radiologiczną²¹. Pomyślnie zakończyły się też starania o uruchomienie laboratorium²². Szpital rozwijał się bardzo dynamicznie pod nowym kierownictwem. Szczególnie prężnie działał oddział chirurgiczny, a na utworzonym bloku operacyjnym przeprowadzano pierwsze

---

¹⁵ *Ibidem*, s. 27.

¹⁶ *Ibidem*, s. 27, 29.

¹⁷ A. Zielonka, *Na międzyrzeczekich...*, s. 20.

¹⁸ T. Szantruczek, *Hieronim Szantruczek ...*, s. 9.

¹⁹ W. Dramowicz, *Dzieje Międzyrzeckiego Szpitala*, Międzyrzecz 2009, s. 40.

²⁰ AMSz, Akta osobowe Hieronima Szantruczka..., Pismo Dyrektora Szpitala Hieronima Szantruczka do Wydziału Powiatowego z dnia 6 sierpnia 1947 r., bez paginy.

²¹ T. Szantruczek, *Hieronim Szantruczek...*, s. 9.

²² W. Dramowicz, *op. cit.*, s. 40.

operacje²³. Dr Szantruczek, na podstawie ministerialnych przepisów posiadał prawo nadawania stopni specjalizacyjnych w zakresie chirurgii²⁴.

W 1946 r. udało się uruchomić oddział zakaźny, który później przeniesiono do szpitala w Obrzycach²⁵. Pod koniec 1946 r. międzyrzecki szpital liczył 60 łóżek. Sytuacja kadrowa była bardzo trudna. W placówce zatrudniony był jeden lekarz, 4 pielęgniarki, 6 sanitariuszy, robotnik sanitarny, 8 pracowników gospodarczych i 3 pracowników administracyjnych²⁶.

Dyrektor Szantruczek kierował międzyrzeckim szpitalem do przejścia na emeryturę tzn. do końca marca 1961 roku, aczkolwiek w kolejnych latach nadal służył swym doświadczeniem, przyjmując pacjentów w poradniach chirurgicznych lecznictwa otwartego²⁷. Okazał się nie tylko ofiarnym, oddanym bez reszty pacjentom lekarzem, ale też wybitnym społecznikiem. Angażował się w pracę na rzecz środowiska lokalnego. Był między innymi powiązany z Klubem Inteligencji, a także z klubem piłkarskim Orzeł Międzyrzecz, a w 1947 r. został współzałożycielem Zrzeszenia Myśliwych Miasta i Powiatu Międzyrzecz²⁸.

W 1962 r., w uznaniu dla zasług, został odznaczony Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski²⁹. Doktor Hieronim Szantruczek zmarł 26 grudnia 1965 roku, a jego pogrzeb, jak pisał jego syn Tadeusz, był „wielką powszechną manifestacją. Liturgie kościelną dopełnił wzruszający, piękny śpiew tenora Paulosa Raptisa”³⁰. Doktor Szantruczek zapisał się we wdzięcznej pamięci mieszkańców miasta, co szczególnie trafnie ujął w swoich wspomnieniach dyrektor szpitala w Międzyrzeczu w latach 1973-1990, dr Aleksander Zielonka, który scharakteryzował swego poprzednika jako: „wybitnego organizatora szpitali, znakomitego chirurga, doskonałego lekarza, człowieka godnego najwyższego szacunku”³¹.

Następcą doktora Hieronima Szantruczka na stanowisku dyrektora międzyrzeckiej placówki zostali kolejno, od kwietnia 1961 r. doktor Waldemar Piątkowski³², a od 1 stycznia 1962 r. syn doktora Hieronima Szantruczka, Adam³³. Adam Szantruczek urodził się we Lwowie 4 października 1927 r.³⁴ W czasie wojny uczestniczył w tajnych

²³ T. Szantruczek, *op.cit.*, s. 9.

²⁴ *Ibidem*, s. 9.

²⁵ W. Dramowicz, *op.cit.*, s. 138.

²⁶ Tamże, s. 40.

²⁷ T. Szantruczek, *Hieronim Szantruczek ...*, s. 9.

²⁸ http://www.braclowiecka.net.pl/65_lat_kl_quotrogaczquot_w_miedzyrzeczu,strona-druk-3857.html, wejście dnia 05 grudnia 2013 r., godz. 19.40.

²⁹ W. Dramowicz, *op. cit.*, s. 40; Nekrolog, Gazeta Gorzowska z 27 grudnia 1965 r.

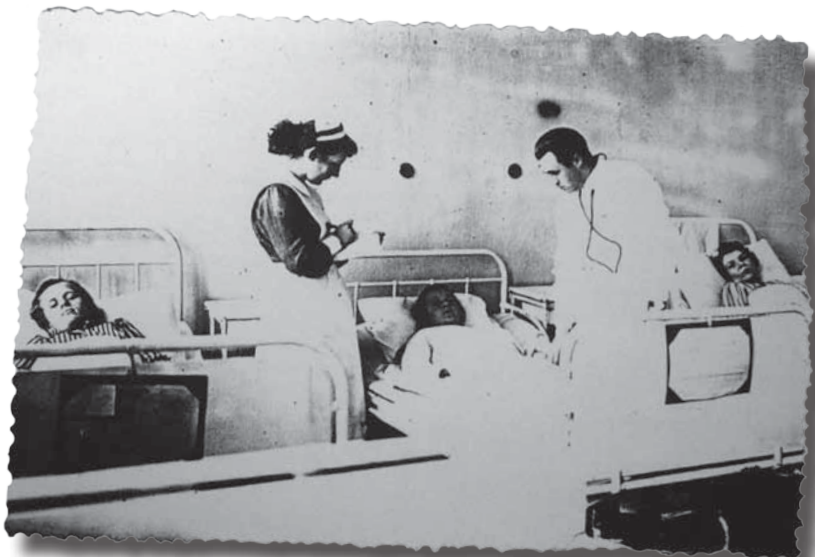
³⁰ T. Szantruczek, *Hieronim Szantruczek...*, s. 9.

³¹ A. Zielonka, *op. cit.*, s. 16.

³² Z. Woźniewski, *Polski Almanach Medyczny na rok 1956*, Warszawa 1957, s. 260 – W. Piątkowski, ur. 27 marca 1928 w Starosielcach, dyplom uzyskał 23 października 1952 r. na Akademii Medycznej w Gdańsku; W. Dramowicz, *op. cit.*, s. 47.

³³ AMSz, Akta osobowe Adama Szantruczka 1954-1986, sygn. B 50, Pismo Prezydium Powiatowej Rady Narodowej do Egzekutywy Komitetu Powiatowego PZPR w Międzyrzeczu, bez paginy.

³⁴ AMSz, Akta osobowe Adama Szantruczka..., Kwestionariusz Osobowy, bez strony; Z. Woźniewski, *Polski Almanach Medyczny na rok 1956*, Warszawa 1957, s. 332.

Dr Adam Szantruczek podczas wizyty (zbiory autora)

kompletach, aczkolwiek oficjalnie był uczniem szkoły ogrodniczej w jednej z podrzeszowskich miejscowości. Uchroniło go to przed wywozem na „roboty” do Niemiec³⁵. Po złożeniu państwowego egzaminu maturalnego Adam zamierzał studiować leśnictwo na Uniwersytecie Jagiellońskim, ale zorganizowana przez kolegów wizyta w prosektorium przyczyniła się do zmiany wcześniejszych planów³⁶. W 1952 r. Adam Szantruczek ukończył, podobnie jak wcześniej ojciec, studia w Collegium Medicum Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie. Jeszcze w trakcie studiów, chcąc w przyszłości specjalizować się w neurochirurgii, podjął pracę w Klinice Neurochirurgii pod kierunkiem profesora Adama Kunickiego³⁷.

Plany pokrzyżowało powołanie do służby wojskowej. Dzięki staraniom rodziny młody chirurg powrócił do Międzyrzecza i w randze kapitana został lekarzem w jednostce wojskowej JW 1042³⁸. Od 1954 r. podjął pracę w międzyrzeczkim szpitalu powiatowym, gdzie dyrektorem był jego ojciec³⁹. Tam też uzyskał specjalizację I i II stopnia

³⁵ AMSz, Akta osobowe Adama Szantruczka..., Życiorys, bez strony; T. Szantruczek, *Międzyrzeczanin z przydziału dr Adam Szantruczek (1927- 1995)* – urodził się 4 października 1927 r. we Lwowie, „Powiatowa”, wrzesień 2011, s. 14.

³⁶ T. Szantruczek, *Międzyrzeczanin...*, s. 14.

³⁷ AMSz, Akta osobowe Adama Szantruczka..., Życiorys, bez strony; T. Szantruczek, *Podmojsce Sopicowo...*, s. 55; Z. Woźniewski, *op. cit.*, Warszawa 1957, s. 176; T. Szantruczek, *Międzyrzeczanin...*, s. 14; W. Dramowicz, *op. cit.*, s. 47; A. Zielonka, *op. cit.*, s. 28.

³⁸ AMSz, Akta osobowe Adama Szantruczka..., Życiorys.

³⁹ AMSz, Akta osobowe Adama Szantruczka..., Kwestionariusz Osobowy, bez strony; T. Szantruczek, *Podmojsce Sopicowo...*, s. 55; T. Szantruczek, *Międzyrzeczanin...*, s. 14; W. Dramowicz, *op. cit.*, s. 48; A. Zielonka, *op. cit.*, s. 28.

w chirurgii, odpowiednio w 1955 i 1959 r.⁴⁰. Jak znakomitym chirurgiem był dr Adam Szantruczek, najlepiej świadczy fakt, że z powodzeniem przeprowadził skomplikowaną, nie tylko na warunki międzyrzeckiej lecznicy, operację trepanacji czaszki u uczestnika kolonii⁴¹.

Dr Adam Szantruczek w latach 1956-1959 sprawował funkcję kierownika Powiatowej Przychodni Obwodowej, a w r. 1959 podjął pracę jako chirurg w Przychodni Chirurgicznej. W kwietniu 1961 r. został ordynatorem oddziału chirurgicznego⁴², a następnie, jak wcześniej wspomniano, dyrektorem międzyrzeckiej placówki. Funkcję tę sprawował do dnia 31 stycznia 1970 r., kiedy to został oficjalnie odwołany⁴³. Kwestia odwołania doktora Adama Szantruczka ze stanowiska dyrektora międzyrzeckiej placówki jest niezwykle ciekawa i złożona. Z akt wynika bowiem, że na stanowisko dyrektora z dniem 1 listopada 1969 r. został powołany doktor Stanisław Litarowicz⁴⁴. Fakt ten znalazł również potwierdzenie w pracy A. Zielonki⁴⁵. Sam doktor Szantruczek w kwestionariuszu osobowym podał r. 1969 jako datę zakończenia kierowania placówką⁴⁶. Od 1973 r., po powstaniu Zespołu Opieki Zdrowotnej, był kierownikiem działu metodycznego, a po 3 latach kierownikiem działu opieki zdrowotnej specjalistycznej⁴⁷. W 1987 r. dr Adam Szantruczek przeszedł na emeryturę, pracując jednocześnie na niepełnym etacie w konsultacyjnej poradni chirurgicznej⁴⁸.

Dr Adam Szantruczek prowadził – podobnie jak ojciec – ożywioną działalność społeczno-polityczną. Był m.in. przewodniczącym obrad na III Walnym Sejmiku Lubuskiego Towarzystwa Kultury, który odbył się 11 stycznia 1964 r. w Zielonej Górze⁴⁹. Ponadto, pełnił funkcję kierownika sekcji piłki nożnej klubu Orzeł Międzyrzecz (później był jego Prezesem Honorowym), trzykrotnie radnym Powiatowej Rady Narodo-

⁴⁰ AMSz, Akta osobowe Adama Szantruczka..., Opinia Prezydium Powiatowej Rady Narodowej w Międzyrzeczu z 27 października 1961 r., Życiorys, Odpisy dokumentów, bez strony; W. Dramowicz, *op. cit.*, s. 48; T. Szantruczek, *Międzyrzeczanin...*, s. 14.

⁴¹ Informację uzyskałem od Pani Wiesławy Kozielskiej, kierowniczkii działu kadr i płac Międzyrzeckiego Szpitala, Spółki z o.o.

⁴² AMSz, Akta osobowe Adama Szantruczka..., Opinia Prezydium Powiatowej Rady Narodowej w Międzyrzeczu z 27 października 1961 r., bez paginy.

⁴³ W. Dramowicz, *op. cit.*, s. 48; A. Zielonka, *op. cit.*, s. 28; T. Szantruczek, *Międzyrzeczanin...*, s. 15.

⁴⁴ AMSz, Akta osobowe Adama Szantruczka..., Opinia Prezydium Powiatowej Rady Narodowej z 16 października 1969 r., Tamże; Pismo Prezydium Powiatowej Rady Narodowej w Międzyrzeczu z 28 października 1969 r., Tamże; Z. Woźniowski, *Polski Almanach Medyczny* na rok 1956, Warszawa 1957, s. 192 – Stanisław Litarowicz ur. 14 września 1929 r. w Krakowie, dyplom uzyskał 27 listopada 1953 r. na Akademii Medycznej w Krakowie, specjalista ginekolog – położnik.

⁴⁵ A. Zielonka, *op. cit.*, s. 38.

⁴⁶ AMSz, Akta osobowe Adama Szantruczka..., Kwestionariusz Osobowy, bez paginy.

⁴⁷ W. Dramowicz, *op. cit.*, s. 48; T. Szantruczek, *Międzyrzeczanin...*, s. 15; AMSz, Akta osobowe Adama Szantruczka..., Opinia, bez paginy.

⁴⁸ AMSz, Akta osobowe Adama Szantruczka..., Pismo Zespołu Opieki Zdrowotnej w Międzyrzeczu do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Sulęcinie z 20 kwietnia 1988 r., bez paginy.

⁴⁹ I. Korniluk, „Kalendarz Lubuski” – informator Lubuskiego Towarzystwa Kultury, w: A. Toczewski (red.), *Studia Zielonogórskie*, Zielona Góra 2012, s. 190, dostępny w wersji elektronicznej PDF, wejście dnia 22 grudnia 2013 r., godz. 21.31.

wej⁵⁰, prezesem Klubu Inteligencji, przewodniczącym Rady Zakładowej Związku Zawodowego Pracowników Służby Zdrowia, działaczem Polskiego Czerwonego Krzyża, Polskiego Towarzystwa Lekarskiego, a także Towarzystwa Chirurgów Polskich⁵¹. W uznaniu dla jego zasług, w dniu 2 października 2010 r. międzyrzecki stadion został nazwany imieniem doktora Adama Szantruczka⁵².

Adam Szantruczek był wielokrotnie odznaczany, między innymi: Medalem XXX-lecia Polski Ludowej, odznaką „Za Zasługi w Rozwoju Województwa Zielonogórskiego”, Odznaką Tysiąclecia Państwa Polskiego, Srebrną Odznaką PCK, Odznaką Zasłużony dla Ziemi Międzyrzeckiej⁵³, Złotym Krzyżem Zasługi, odznaką Zasłużony Pracownik Służby Zdrowia, Zasłużony Działacz Kultury, Złotą Odznaką Związków Zawodowych⁵⁴.

W 1959 r. uległ wypadkowi samochodowemu, doznając rozległych obrażeń, które przyczyniły się do pogarszania się stanu zdrowia i spowodowały konieczność leczenia, a także długotrwałej rehabilitacji⁵⁵. Zmarł dnia 25 listopada 1995 r. podczas pobytu w sanatorium w Świeradowie. Pozostawił dwoje dzieci ze związku z nauczycielką Jadwigą Stanek: córkę Hanę, i syna Janusza⁵⁶, który w 1980 r. wyjechał do USA i przebywa tam do dziś.

We wspomnieniach doktora Aleksandra Zielonki, byłego dyrektora Szpitala Powiatowego w Międzyrzeczu, dr Adam Szantruczek jawi się jako „człowiek znakomitej kindersztuby, jak przystało na rodowitego inteligenta, osobę świetnie wykształconą (...) niekłamany lider lekarskiego i nie tylko, środowiska Międzyrzecza”⁵⁷. Z całą pewnością, dr Adam Szantruczek był godnym kontynuatorem wspañałych tradycji swojego ojca i mistrza, Hieronima.

---

⁵⁰ W. Dramowicz, *op. cit.*, s. 48.

⁵¹ AMSz, Akta osobowe Adama Szantruczka..., I Opinia i II Opinia Prezydium Powiatowej Rady Narodowej w Międzyrzeczu, bez paginy.

⁵² <http://arenysportowe.eu/s/pl/stadion-adama-szantruczka-miedzyrzecz/>, wejście dnia 7 grudnia 2013 r., godz. 13.52.

⁵³ AMSz, Akta osobowe Adama Szantruczka..., Kwestionariusz Osobowy, bez paginy.

⁵⁴ AMSz, Akta osobowe Adama Szantruczka..., Opinia z 14 czerwca 1978, bez paginy.

⁵⁵ T. Szantruczek, *Podmojsce Sopicowo...*, s. 55, T. Szantruczek, *Międzyrzeczanin...*, s. 15.

⁵⁶ Janusz Szantruczek jest moim kolegą klasowym. Razem uczęszczaliśmy do II Liceum Ogólnokształcącego w Poznaniu im. Heleny Modrzejewskiej, a od 1993 r. dodatkowo im. Generałowej Zamoy-skiej – przyp. autora.

⁵⁷ A. Zielonka, *op. cit.*, s. 16.